Nr 57

Konstitutionsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1972:134 med förslag till lag om kyrkofullmäktigval, m. m. jämte motion.

Ärendet

I detta betänkande behandlas propositionen 1972:134 med förslag till lag om kyrkofullmäktigval, m. m. jämte följdmotionen 1972:1907 av herr Larsson i Luttra m. fl. (c).

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till lag om kyrkofullmäktigval. Förslaget överensstämmer i stora delar med det förslag till vallag som lades fram i prop. 1972:105 och som innehåller bestämmelser om riksdagsval, val av landstingsmän och val av kommunfullmäktige. På en del punkter föreslås emellertid särbestämmelser för kyrkofullmäktigvalens del.

Enligt förslaget till lag om kyrkofullmäktigval skall staten tillhandahålla och bekosta valkuvert. Däremot skall partierna även i fortsättningen bära sina kostnader för valsedlarna, dock med bibehållen möjlighet för församlingarna att besluta om bidrag till dessa kostnader.

Liksom hittills skall enligt förslaget en preliminär rösträkning äga rum i vallokalerna efter röstningens slut. Denna rösträkning skall avse endast de röster som avgivits i vallokalerna. Poströsterna i kyrkofullmäktigvalen skall sålunda liksom enligt nu gällande regler sändas direkt till länsstyrelserna och räknas vid den slutliga sammanräkningen där.

Lagen om kyrkofullmäktigval föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt som vallagen, dvs. den 1 januari 1973.

I propositionen läggs fram, förutom förslaget till lag om kyrkofullmäktigval, förslag till lag om ändring i lagen om församlingsstyrelse. Dessutom föreslås en ändring i vallagsförslagets bestämmelser om fri valsedelstilldelning.

Propositionens lagförslag

Propositionens hemställan avser att riksdagen skall antaga vid propositionen fogade förslag till

1. lag om kyrkofullmäktigval (prop. s. 2–10),
2. lag om ändring i lagen (1961:436) om församlingsstyrelse (prop. s. 10–12),
3. ändring i det genom prop. 1972:105 framlagda förslaget till vallag (förevarande prop. s. 12–13).

I *bil. 1–2* har intagits propositionens lagförslag 1 och 2 med vissa av utskottet föreslagna ändringar. Skillnaderna mellan propositionens och utskottets förslag framgår av notanmärkningar. I *bil. 3* har intagits ett av utskottet framlagt förslag till lag om ändring i vallagen (1972:000) som avser punkt 2 av övergångsbestämmelserna och i denna del överensstämmer med propositionens förslag 3.

Vallagen m. m.

Propositionen innehåller i ett särskilt avsnitt (s. 19–22) en kortfattad redogörelse för vissa av de förslag som framlagts i prop. 1972:105 med förslag till vallag m. m. Därvid har berörts vissa av de bestämmelser som förslaget till vallag innehåller och som är av särskilt intresse med hänsyn till förslaget till lag om kyrkofullmäktigval. Vidare har i korthet redogjorts för de ändringar i det primärkommunala suppleantsystemet, som föreslagits i prop. 1972:105 och som i huvudsak avser antalet suppleanter.

Vid riksdagsbehandlingen av prop. 1972:105 (KU 1972:49, rskr 269) antogs förslagen i huvudsak. På förslag av utskottet, vars betänkande godkändes i dess helhet, gjordes dock vissa detaljändringar. Dessa avsåg bl. a. reglerna om kostnadsfria valsedlar till partier, tiden för poströstning och besvärstiden beträffande val till landsting och kommunfullmäktige. Ändringen i reglerna om kostnadsfria valsedlar till partier överensstämmer med den ändring av 6 kap. 5 § i förhållande till vallagsförslaget, som föreslås i prop. 1972:134 (förslag 3). Vidare beslöts att antalet fria valsedlar skall motsvara fem i stället för fyra gånger antalet röstberättigade. I prop. 1972:105 föreslogs att poströstning skulle få börja 18 dagar före valdagen. Enligt riksdagens beslut skall poströstningen i stället få inledas 24 dagar före valdagen. Tiden för anförande av besvär beträffande val till landsting och kommunfullmäktige föreslogs i prop. 1972:105 till tre dagar från det valet avslutats. Riksdagen beslöt emellertid utsträcka ifrågavarande besvärstid till sju dagar.

Vad gäller skälen för de berörda ändringarna och beslutade detaljändringar i övrigt hänvisas till utskottets betänkande KU 1972:49.

Följdmotionen

I motionen 1972:1907 av herr Larsson i Luttra m. fl. (c) hemställs under hänvisning till riksdagens i föregående avsnitt berörda beslut i fråga om vallagen: "att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition 1972:134 beslutar

1. att 30 § första stycket, lagen om kyrkofullmäktigeval, ges följande lydelse:

Röstning får ske på varje postanstalt inom riket från och med den tjugofjärde dagen före valdagen till och med närmaste helgfria dag före valdagen, om ej annat följer av andra stycket.

2. att 50 § lagen om kyrkofullmäktigeval ges följande lydelse:

Talan mot beslut, varigenom länsstyrelsen fastställt valutgången, föres

hos regeringsrätten genom besvär. Besvärshandlingen skall ges in till länsstyrelsen och vara denna till handa inom sju dagar efter det att valet avslutades.

Så snart – – – över förrättningen."

Utskottet

I propositionen föreslås en lag om kyrkofullmäktigval, som till uppbyggnad och innehåll ansluter till det förslag till vallag som lades fram i prop. 1972:105. På en del punkter föreslås särbestämmelser för kyrkofullmäktigvalens del. Dessa överensstämmer till större delen med nu gällande ordning.

Utskottet har vid sin granskning av propositionens förslag funnit sig kunna i huvudsak tillstyrka desamma. Endast i några avseenden, som behandlas i det följande, föreslår utskottet ändringar.

Såsom anförts i motionen 1972:1907 bör de ändringar i vallagen m. m., som beslöts under riksdagsbehandlingen av prop. 1972:105, påverka utformningen av motsvarande bestämmelser i förslagen i nu förevarande proposition. Detta gäller bl. a. tiden för poströstning och besvärstiden. I överensstämmelse med riksdagens tidigare beslut bör sålunda poströstning även vad gäller kyrkofullmäktigval få inledas 24 och inte, som föreslås i propositionen, 18 dagar före valdagen. Tiden för anförande av besvär över kyrkofullmäktigval bör bestämmas till sju och inte tre dagar, som föreslås i propositionen. På grund av det anförda föreslår utskottet med tillstyrkande av motionen 1972:1907 ändringar i 30 och 50 §§ förslaget till lag om kyrkofullmäktigval samt tillägg till ikraftträdandebestämmelsen i förslaget till lag om ändring i lagen (1961:436) om församlingsstyrelse.

Förslaget till lag om kyrkofullmäktigval bör vidare enligt utskottets mening kompletteras med en särskild bestämmelse, enligt vilken länsstyrelsen kan rätta uppenbart felaktig anteckning i röstlängden om att någon ej är medlem i svenska kyrkan eller tillhör icke-territoriell församling. Ansökan därom bör få göras senast den 1 oktober det år då röstlängden upprättades. Utskottet föreslår ett tillägg av nu angiven innebörd till 8 § lagen om kyrkofullmäktigval.

I propositionen framläggs bl. a. ett förslag (3) till ändring i förslaget till vallag. Ändringsförslaget avser dels bestämmelserna i 6 kap. 5 § om kostnadsfri valsedelstilldelning till parti, dels andra punkten av övergångsbestämmelserna. Den föreslagna ändringen i 6 kap. 5 § vallagen i förhållande till prop. 1972:105 är redan beslutad av riksdagen vid behandlingen av denna proposition och fordrar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd. Endast ändringen i övergångsbestämmelserna bör därför ingå i en lag om ändring av vallagen (1972:000). Förslag i denna del framläggs i bil. 3.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med anledning av prop. 1972:134 i motsvarande del antar 8 § i det i *bil. 1* intagna förslaget till lag om kyrkofullmäktigval,

2. med anledning av prop. 1972:134 i motsvarande delar och med bifall till motionen 1972:1907 antar 30 och 50 §§ i det i *bil. 1* intagna förslaget till lag om kyrkofullmäktigval,
3. med bifall till prop. 1972:134, såvitt nu är i fråga, antar förslaget till lag om kyrkofullmäktigval i övriga delar,
4. med anledning av prop. 1972:134 i motsvarande del antar ikraftträdandebestämmelsen i det i *bil. 2* intagna förslaget till lag om ändring i lagen (1961:436) om församlingsstyrelse,
5. med bifall till prop. 1972:134, såvitt nu är i fråga, antar förslaget till lag om ändring i lagen (1961:436) om församlingsstyrelse i övriga delar,
6. med anledning av förslaget 3 i prop. 1972:134 antar det i *bil. 3* intagna förslaget till lag om ändring i vallagen (1972:000).

Stockholm den 6 december 1972

På konstitutionsutskottets vägnar
HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Larsson i Luttra (c), Nelander (fp), fru Thunvall (s), herrar Mossberg (s), Werner i Malmö (m), Bergqvist (s), Fiskesjö (c), Karlsson i Malung (s), Norrby i Åkersberga* (fp), Schött* (m), Gustavsson i Ängelholm (s), Olsson i Sundsvall (c), Wictorsson (s) och Olsson i Edane (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Bilaga 1

Propositionens förslag till lag om kyrkofullmäktigval med av utskottet föreslagna ändringar i 8, 30 och 50 §§

1 Förslag till Lag om kyrkofullmäktigval

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller vid val av kyrkofullmäktige.

Lagens bestämmelser om församling gäller i tillämpliga delar även kyrklig samfällighet för vilken kyrkofullmäktige skall utses.

2 § För val enligt denna lag finns en central valmyndighet. Konungen bestämmer vilken myndighet som skall vara central valmyndighet.

Centrala valmyndigheten meddelar de närmare föreskrifter som behövs för tillämpningen av denna lag.

3 § Vid val i hela riket av kyrkofullmäktige är valdag tredje söndagen i oktober.

Vid val av kyrkofullmäktige som ej omfattar hela riket är valdag den söndag som länsstyrelsen bestämmer efter samråd med centrala valmyndigheten. Sådant val får ej äga rum samtidigt med val av landstingsmän eller kommunfullmäktige inom valdistriktet.

Valkretsar, valdistrikt och valnämnd m. m.

4 § I lagen (1961:436) om församlingsstyrelse finns bestämmelser om församlings och kyrklig samfällighets indelning i valkretsar.

5 § Varje församling bildar ett valdistrikt. Är församling indelad i valkretsar för val av kyrkofullmäktige, skall varje sådan valkrets bilda ett valdistrikt.

Ingår delar av församling eller valkrets i olika valdistrikt vid val till riksdagen, skall varje del bilda eget valdistrikt vid val av kyrkofullmäktige. Länsstyrelsen får dock förordna att sådana delar av församling eller valkrets tillsammans skall utgöra ett valdistrikt. Innan beslut härom meddelas, skall församlingen och valnämnden beredas tillfälle att yttra sig.

I fråga om beslut som avses i andra stycket äger 3 kap. 3 § tredje stycket och 6 § första stycket vallagen (1972:000) motsvarande tillämpning.

6 § Uppgifter som enligt denna lag ankommer på valnämnd fullgöres av valnämnden i den kommun inom vilken valdistriktet finns. I valdistrikt

inom nybildad kommun fullgöres uppgifterna av den valnämnd som utsetts för den nybildade kommunen.

Om valdistrikt omfattar delar av flera kommuner, förordnar länsstyrelsen valnämnden i någon av kommunerna att i fråga om valdistriktet fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd. Innan beslut härom meddelas, skall församlingen och valnämnderna i kommunerna beredas tillfälle att yttra sig.

7 § Bestämmelserna om valförrättare i 3 kap. 4 och 5 §§ samt 6 § andra stycket vallagen (1972:000) äger motsvarande tillämpning vid val av kyrkofullmäktige.

Röstlängd

8 §[1] Vid upprättandet av allmän röstlängd skall utöver vad som sägs i 4 kap. vallagen (1972:000) följande särskilda bestämmelser iakttagas.

För den som den 1 juni enligt länsstyrelsens personband ej är medlem av svenska kyrkan eller som enligt personbandet tillhör icke-territoriell församling göres anteckning i röstlängden om detta förhållande.

Omfattar valdistrikt, som avses i vallagen, två eller flera församlingar eller distrikt eller delar av församlingar eller distrikt vid val av kyrkofullmäktige, skall särskild del av röstlängden upplåggas för varje församling eller kyrkligt valdistrikt eller del därav.

Har det beträffande någon gjorts anteckning enligt andra stycket och har anmärkning häremot ej framställts på sätt som föreskrives i 4 kap. 4 § första stycket vallagen, skall länsstyrelsen efter ansökan av honom eller lokala skattemyndigheten besluta om rättelse i röstlängden, om det är uppenbart att anteckningen är felaktig. Sådan ansökan skall ha gjorts hos länsstyrelsen senast den 1 oktober det år då röstlängden upprättades. I fråga om sådan ansökan och beslut med anledning därav äger 4 kap. 8 § vallagen motsvarande tillämpning.

Valsedlar

9 § Vid val av kyrkofullmäktige skall användas valsedlar av vitt papper.

10 § På valsedel skall finnas partibeteckning. Valsedel bör dessutom innehålla

1. namn på en eller flera kandidater,
2. beteckning som visar för vilken valkrets sedeln är avsedd (valkretsbeteckning) samt
3. uppgift om det val för vilket sedeln gäller (valbeteckning).

Kandidat skall anges på sådant sätt att det klart framgår vem som avses. Vid kandidatnamn bör därför utsättas kandidatens personnummer eller annan identifieringsuppgift.

---

[1] Fjärde stycket finns inte med i propositionens förslag.

11 § Om valsedel upptager mer än ett kandidatnamn, skall namnen upptagas i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem.

Namnen gäller själva valet samt, i den mån de ej därvid tages i anspråk, val av suppleanter för kyrkofullmäktige i församling där sådana skall finnas.

12 § Församling får besluta att parti som är eller genom valet blir representerat i kyrkofullmäktige i församlingen skall erhålla bidrag av församlingen till partiets kostnader för valsedlar. Beslutet skall innehålla att ersättning utgår till varje sådant parti efter enhetliga grunder.

13 § I vallokal skall väljarna ha tillgång till blanketter till valsedlar. Sådana tillhandahålles genom valnämndens försorg.

Röstkort m. m.

14 § Vid val av kyrkofullmäktige skall, i den mån centrala valmyndigheten ej förordnar annat, för var och en som enligt gällande röstlängd är röstberättigad vid valet upprättas röstkort med uppgifter om den röstberättigade. Röstkortet skall dessutom innehålla uppgifter om valet till ledning för den röstberättigade.

För val av kyrkofullmäktige för församling och för kyrklig samfällighet som äger rum samtidigt upprättas gemensamt röstkort.

15 § I fråga om röstkort äger 7 kap. 1 § andra stycket, 2 § första stycket och 3 § vallagen (1972:000) motsvarande tillämpning.

16 § Centrala valmyndigheten bör på lämpligt sätt sprida kännedom bland allmänheten om tid och sätt för röstning och om de bestämmelser i övrigt som gäller för valet.

Allmänna bestämmelser om röstningen

17 § Röstning sker på valdagen i vallokalen för det valdistrikt där väljaren är upptagen i röstlängd. Röstberättigad, som på grund av vistelse utom riket eller på annan ort inom riket eller av annat skäl finner sig vara förhindrad att rösta på valdagen i vallokalen för det valdistrikt där han är upptagen i röstlängd, får rösta på postanstalt inom riket.

Om val av kyrkofullmäktige för församling och för kyrklig samfällighet äger rum samtidigt, skall väljare som röstar på postanstalt vid ett och samma tillfälle utöva sin rösträtt i de val som han vill deltaga i.

18 § I fråga om röstningen i vallokal och på postanstalt gäller i övrigt 8 kap. 2 § första stycket, 3 -5 §§, 7 §, 9 § första och andra styckena samt 10, 11, 13 och 14 §§ vallagen (1972:000) i tillämpliga delar.

19 § Kuvert tillhandahålles endast genom centrala valmyndighetens försorg.

20 § Om avlämnande av valsedel genom bud (röstning med valsedelsförsändelse) finns bestämmelser i 36 §.

21 § I lokal där röstning äger rum skall ett exemplar av denna lag samt av vallagen (1972:000) finnas tillgängliga.

22 § Atgärd eller anordning som det enligt denna lag åligger kommun, valnämnd eller valförrättare att vidtaga eller ombesörja bekostas av kommunen.

Särskilda bestämmelser om röstning i vallokal

23 § Vallokal skall hållas öppen för röstning minst två timmar mellan klockan 8 och 15, dock ej under tid för allmän gudstjänst, samt därjämte mellan klockan 19 och 21. Centrala valmyndigheten får bestämma att vallokalen i visst valdistrikt skall vara öppen för röstning kortare tid än nu sagts, om det kan antagas att väljarna likväl har tillfredsställande möjligheter att utöva sin rösträtt.

Valtider för varje valdistrikt bestämmes av valnämnden efter hörande av kyrkorådet.

24 § När vallokalen har öppnats för röstning, visar valförrättaren de närvarande att varje valurna är tom. Härefter får röstningen börja.

25 § Röstningen går till på följande sätt.

När väljaren kommer in i vallokalen, får han ett valkuvert för vart och ett av valen. Han uppsöker därefter en av de avskilda platserna och lägger där för varje val in sin valsedel i ett valkuvert.

Väljaren lämnar iordningsställda valkuvert till valförrättaren. Om denne begär det, skall väljaren uppge sitt fullständiga namn, sin födelsetid och sitt hemvist inom valdistriktet. Valförrättaren kontrollerar att väljaren är upptagen som röstberättigad i röstlängden, att han ej redan röstat i valet, att han ställt i ordning endast ett valkuvert för varje val och att kuvert ej är försett med obehörig märkning. Valförrättaren lägger därefter i väljarens närvaro valkuverten i valurnorna. I samband härmed antecknas i röstlängden att väljaren röstat.

26 § Är valkuvert försett med obehörig märkning, får det ej mottagas. Har väljaren lämnat mer än ett valkuvert för något val, får endast ett av dessa mottagas. Om väljaren begär det, skall samtliga kuvert för det valet återlämnas till honom.

27 § När vallokalen stängts för röstning och de som är närvarande fått tillfälle att lämna sina valsedlar, förklaras röstningen avslutad.

28 § Kommunen skall tillhandahålla lämpliga vallokaler. I anslutning till vallokalen eller i denna skall anordnas lämplig plats där de partier som deltager i valen kan lägga ut sina valsedlar. Valförrättaren skall tillse att väljarna där har tillgång till blanketter för valsedlar.

29 § Kommunen bör på valdagen ordna med valskjutsar för de väljare som bor avlägset eller isolerat och som endast med avsevärd kostnad eller tidsspillan kan infinna sig i vallokalen.

Särskilda bestämmelser om röstning på postanstalt

30 §[1] Röstning får ske på varje postanstalt inom riket från och med den tjugofjärde dagen före valdagen till och med närmaste helgfria dag före valdagen, om ej annat följer av andra stycket.

Röstning på postanstalt äger rum under tid då postanstalt är öppen för allmänheten. Finns flera postanstalter inom samma ort, får centrala valmyndigheten på förslag av postverket bestämma att röstning skall ske endast på någon eller några av postanstalterna. På förslag av postverket får myndigheten begränsa den tid då röstning får ske på postanstalt. Röstning skall dock alltid kunna äga rum under minst en timme varje dag då postanstalten är öppen för allmänheten.

Inrättas med anledning av valet postanstalt vid sjukhus, ålderdomshem, fångvårdsanstalt eller liknande vårdinrättning eller vårdanstalt, äger röstning där rum på tid som postverket bestämmer efter samråd med vårdinrättningens eller vårdanstaltens ledning, dock tidigast sjunde dagen före valdagen.

31 § Röstmottagare på postanstalt är den som postverket utser.

32 § Röstning på postanstalt går till på följande sätt.

När väljaren visat upp sitt röstkort för röstmottagaren, får han av denne ett valkuvert för vart och ett av valen. Han uppsöker därefter en av de avskilda platserna och lägger där för varje val in sin valsedel i ett valkuvert.

Väljaren lämnar valkuvert och röstkortet till röstmottagaren. Denne kontrollerar att väljaren ställt i ordning endast ett valkuvert för varje val och att kuvert ej är försett med obehörig märkning. Därefter lägger röstmottagaren i väljarens närvaro in mottagna valkuvert i ett ytterkuvert tillsammans med väljarens röstkort, vilket placeras närmast ytterkuvertets fönster, och tillsluter ytterkuvertet. Röstmottagaren tar slutligen hand om ytterkuvertet samt antecknar på en särskild förteckning väljarens namn, den länsstyrelse till vilken ytterkuvertet skall sändas och det värdepostnummer som finns på kuvertet.

Väljare som ej är känd för röstmottagaren skall legitimera sig. Gör han ej det, får han icke rösta.

---

[1] I propositionen föreslås i första stycket "adertonde" i stället för "tjugofjärde".

33 § Är valkuvert försett med obehörig märkning, får det ej mottagas. Har väljaren lämnat mer än ett valkuvert för något val, får endast ett av dessa mottagas. Om väljaren begär det, skall samtliga kuvert för det valet återlämnas till honom.

34 § Röstmottagare skall sända mottagna ytterkuvert till länsstyrelsen i det län i vilket den kommun finns där väljaren är upptagen i allmän röstlängd. Försändelsen skall anordnas som värdepost.

35 § Vid varje tillfälle då ytterkuvert kommer in till länsstyrelsen skall antalet antecknas i ett särskilt protokoll. I avbidan på den offentliga förrättningen för slutlig sammanräkning skall ytterkuverten förvaras på betryggande sätt.

Särskilda bestämmelser om röstning med valsedelsförsändelse

36 § Väljare som är gift far lämna valsedel genom sin make. Väljare, som på grund av sjukdom, rörelsehinder eller hög ålder ej kan inställa sig i vallokalen för det valdistrikt där han är upptagen i röstlängd, får lämna valsedel genom bud. Bud får den vara som är väljarens barn, barnbarn, fader, moder eller syskon eller hans vårdare och som fyllt 18 år.

37 § I fråga om anordnande av valsedelsförsändelse äger 11 kap. 1 § andra och tredje styckena samt 3 § andra och tredje styckena vallagen (1972:000) motsvarande tillämpning.

38 § Valsedelsförsändelse lämnas på valdagen i vallokalen för det valdistrikt där väljaren är upptagen i röstlängd. Sådan försändelse får lämnas också på postanstalt där röstning äger rum.

39 § I fråga om valsedelsförsändelse äger i övrigt 11 kap. 5 och 6 §§ vallagen (1972:000) motsvarande tillämpning. I den förteckning som omnämnes i 11 kap. 6 § vallagen antecknas i stället för valnämnd den länsstyrelse till vilken ytterkuvertet skall sändas.

40 § Föreligger brist eller felaktighet i något hänseende som valförrättaren eller röstmottagaren skall kontrollera enligt 11 kap. 5 eller 6 § vallagen (1972:000), skall valsedelsförsändelsen eller innerkuvertet ej mottagas. Har väljaren ställt i ordning mer än ett innerkuvert för något val, får ej något av dessa mottagas. Innerkuvert som ej mottages skall före återlämnandet läggas in i ett särskilt kuvert som tillslutes.

Preliminär rösträkning och slutlig sammanräkning

41 § Omedelbart efter det att röstningen i vallokal förklarats avslutad räknar valförrättarna preliminärt de avgivna rösterna. Rösträkningen skall genomföras utan avbrott.

Den preliminära rösträkningen i vallokal genomföres i enlighet med 13 kap. 6 § och 7 § första stycket vallagen (1972:000). Valsedel skall, förutom i fall som avses i 13 kap. 6 § 3, läggas åt sidan, om den ej är av vitt papper.

42 § Sedan förrättningen för preliminär rösträkning avslutats sändes röstlängd, protokoll och de särskilda kuvert och omslag som avses i 13 kap. 6 § vallagen (1972:000) till länsstyrelsen. Sker insändandet med posten, skall försändelsen anordnas som värdepost.

43 § Den slutliga sammanräkningen verkställes av länsstyrelsen vid offentlig förrättning som påbörjas så snart det kan ske. Länsstyrelsen skall kungöra tid och plats för sammanräkningen. I kungörelsen anges i förekommande fall i vilken ordning som de olika valen kommer att räknas, om hinder ej möter. Kungörelsen skall anslås hos länsstyrelsen och på församlingarnas anslagstavlor samt senast dagen före sammanräkningens början införas i samtliga dagstidningar som har en spridning av någon betydenhet inom länet.

Före sammanräkningens början skall länsstyrelsen ha sett till att de handlingar som behövs för sammanräkningen har kommit in från de valdistrikt sammanräkningen avser. Är inkomna handlingar ofullständiga eller ej i behörigt skick, skall länsstyrelsen infordra det som fattas eller, om det behövs, inhämta uppgift om anledningen till att handlingarna är ofullständiga eller ej i behörigt skick.

Över förrättning hos länsstyrelsen föres protokoll enligt formulär som fastställes av centrala valmyndigheten.

44 § Sammanräkningen inledes med att ytterkuvert som kommit in från röstmottagare på postanstalt räknas. Därvid kontrolleras att antalet kuvert stämmer med det i 35 § avsedda protokollet.

Kommer ytterkuvert in till länsstyrelsen efter sammanräkningens början, lägges det utan vidare åtgärd åt sidan. Däri innesluten valsedel inverkar ej på valet.

45 § Ytterkuverten granskas. Därvid kontrolleras att

1. ytterkuvert icke blivit öppnat efter tillslutandet,
2. samma väljare icke avgivit mer än ett ytterkuvert,
3. väljaren är röstberättigad i valdistriktet,
4. väljaren icke röstat i vallokalen under valdagen.

I fall då de nämnda kraven är uppfyllda, förfares med ytterkuvert på sätt som föreskrives i 46 §. I annat fall lägges ytterkuvert utan vidare åtgärd åt sidan. Däri innesluten valsedel inverkar ej på valet.

46 § När kontroll enligt 45 § skett, öppnas de ytterkuvert som ej lagts åt sidan. Inneliggande röstkort, valkuvert och valsedelsförsändelser tages ut.

Valkuverten granskas. Därvid kontrolleras att kuvert är av föreskriven beskaffenhet och ej försett med obehörig märkning.

Valsedelsförsändelserna granskas. Därvid kontrolleras att varje försändelses ytterkuvert är av föreskriven beskaffenhet och tillslutet, att det icke blivit öppnat efter tillslutandet samt att väljarens förklaring och vittnesintyget är i behörigt skick. Därefter brytes ytterkuvertet. Innerkuverten granskas. Därvid kontrolleras att de är av föreskriven beskaffenhet, att väljaren ställt i ordning endast ett innerkuvert för varje val och att innerkuvert ej är försett med obehörig märkning.

Godkända val- och innerkuvert lägges i urnor. För varje val och valkrets användes en urna. I samband med att kuvert lägges i urna antecknas vid väljarens namn i röstlängden att han utövat sin rösträtt. Övriga kuvert lägges utan vidare åtgärd åt sidan. Däri inneslutna valsedlar inverkar ej på valet.

47 § De val- och innerkuvert som lagts ned i urna tages ut ur denna. Valsedlarna tages ut ur kuverten, varefter de jämte de från valdistrikten inkomna valsedlarna granskas. Länsstyrelsen prövar valsedlarnas giltighet och meddelar de beslut som denna prövning och de vid röstningen förda protokollen föranleder.

Har avgivna valsedlar ej förvarats på föreskrivet sätt, skall de förklaras ogiltiga, om det ej kan antagas att obehörig åtgärd ej vidtagits med dem.

48 § I fråga om den slutliga sammanräkningen tillämpas i övrigt de bestämmelser i 14 kap. 3 och 4 §§, 5 § första stycket 1 och 2 samt 15–24 §§ vallagen (1972:000) som avser val av kommunfullmäktige och utseende av suppleanter för fullmäktige.

Valsedel är ogiltig, förutom i fall som anges i 14 kap. 4 § vallagen, om den ej är av vitt papper.

Vad som sägs i 14 kap. 19 § vallagen om beslut som fattats med stöd av 5 a § kommunallagen (1953:753) eller 5 § kommunallagen (1957:50) för Stockholm skall vid tillämpningen av första stycket i stället gälla beslut som fattats med stöd av 8 § 4 mom. eller 32 a § lagen (1961:436) om församlingsstyrelse.

Bevis och besvär över valutgången

49 § Bestämmelserna i 15 kap. 2 § vallagen (1972:000) om bevis för den som blivit utsedd till ledamot av kommunfullmäktige eller till suppleant äger motsvarande tillämpning vid kyrkofullmäktigval.

50 §[1] Talan mot beslut, varigenom länsstyrelsen fastställt valutgången, föres hos regeringsrätten genom besvär. Besvärshandlingen skall ges in till länsstyrelsen och vara denna till handa inom sju dagar efter det att valet avslutades. Så snart besvärstiden gått ut, skall länsstyrelsen kungöra samtliga besvär som anförts. Kungörelsen införes i samtliga dagstidningar

[1] I propositionen föreslås i första stycket andra meningen "tre" i stället för "sju". Ordet "genast" i andra stycket finns inte med i propositionens förslag.

som har en spridning av någon betydenhet inom kommun i vilken församlingen ingår. I kungörelsen anges viss kort tid inom vilken förklaring över besvären skall ha kommit in till regeringsrätten. När förklaringstiden gått ut, skall länsstyrelsen genast sända besvärshandlingarna till regeringsrätten. Länsstyrelsen skall därjämte skyndsamt inkomma till regeringsrätten med yttrande över besvären.

Den som vill anföra besvär har rätt att hos länsstyrelsen genast erhålla utdrag ur protokoll eller annan handling över förrättningen.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973.

2. Kommunala vallagen (1930:253) äger tillämpning i fråga om utseende av efterträdare till ledamot av kyrkofullmäktige som avgår under den valperiod som löper vid den nya lagens ikraftträdande.

3. Beslut om valdistriktsindelning, som meddelas efter den 1 januari 1973 och som skall tillämpas vid valen den 21 oktober 1973, gäller från och med den dag då beslutet vinner laga kraft. Avskrift av beslutet skall tillställas centrala valmyndigheten.

4. Intill dess allmän röstlängd enligt 4 kap. vallagen (1972:000) och 8 § nya lagen kommit till stånd länder tidigare upprättad röstlängd till efterrättelse.

5. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

Bilaga 2

Propositionens förslag till Lag om ändring i lagen (1961:436) om församlingsstyrelse med av utskottet föreslaget tillägg till ikraftträdandebestämmelsen

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1961:436) om församlingsstyrelse

Härigenom förordnas, att 8 § 4 mom. samt 9, 13 och 32 a §§ lagen (1961:436) om församlingsstyrelse[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
8 §	
4 mom. För kyrkofullmäktige skola utses suppleanter, om fullmäktige besluta det. Om beslutet skall länsstyrelsen ofördröjligen underrättas.	*4 mom. Kyrkofullmäktige få besluta att suppleanter skola utses för fullmäktige. Antalet suppleanter bestämmes av fullmäktige till en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti erhåller i församlingen eller, om församlingen indelats i valkretsar enligt 12 §, i varje valkrets. Uppkommer därvid brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal.* Om beslutet skall länsstyrelsen ofördröjligen underrättas.
Beslut enligt första stycket fattas av kyrkostämman, när kyrkofullmäktige första gången skola utses.	
9 §	
Rösträtt vid val av kyrkofullmäktige och suppleanter tillkommer envar inom församlingen *mantalsskriven* svensk medborgare, som är medlem av svenska kyrkan och som senast under *nästföregående kalenderår* uppnått nitton års ålder *och ej* på grund av domstols förklaring är eller efter uppnådd myndighetsålder skall förbliva omyndig. Varje röstberättigad *äger* en röst.	Rösträtt vid val av kyrkofullmäktige och suppleanter tillkommer envar inom församlingen *kyrkobokförd* svensk medborgare, som är medlem av svenska kyrkan och som uppnått nitton års ålder senast under *kalenderåret närmast före valet. Den som* på grund av domstols förklaring är eller efter uppnådd myndighetsålder skall förbliva omyndig *äger dock ej rösträtt.* Varje röstberättigad *har* en röst.

[1] Lagen omtryckt 1972:228.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Den som är *kyrkoskriven* i icke-territoriell församling äger ej rösträtt vid val av kyrkofullmäktige och suppleanter i annan församling.	Den som är *kyrkobokförd* i icke-territoriell församling äger ej rösträtt vid val av kyrkofullmäktige och suppleanter i annan församling.
Om upprättande av röstlängd och om röstlängdens bindande verkan stadgas i kommunala vallagen.	*Till efterrättelse vid val av kyrkofullmäktige och suppleanter gäller samma röstlängd som vid val enligt vallagen (1972:000). Rösträtten skall enligt närmare bestämmelser i vallagen och lagen (1972:000) om kyrkofullmäktigval grundas på förhållandena vid tiden för röstlängdens tillkomst, även om förändring inträffar före valet.*

13 §

Om valdistrikt och valdag samt vals *kungörande*, förrättande och avslutande, så ock om förfarandet, när kyrkofullmäktig avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång samt när *samtliga suppleanter* för fullmäktig inkallats till ordinarie *kyrkofullmäktige* eller eljest avgått som *suppleanter*, stadgas i *kommunala vallagen.*	Om valdistrikt och valdag samt vals förrättande och avslutande, så ock om förfarandet, när kyrkofullmäktig avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång samt när *suppleant* för fullmäktig inkallats till ordinarie *kyrkofullmäktig* eller eljest avgått som *suppleant*, stadgas i *lagen (1972:000) om kyrkofullmäktigval.*
Beträffande församling i Stockholm skall därutöver gälla, att annat än allmänt val skall äga rum å sön- eller helgdag, som länsstyrelsen bestämmer, samt att kungörelse om val skall anslås å församlingens anslagstavla och införas i ortstidningar.	

32 a §

För fullmäktige i kyrklig samfällighet skola utses suppleanter,	*Fullmäktige i kyrklig samfällighet få besluta att suppleanter*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
om fullmäktige beslutat det. Om beslutet skall länsstyrelsen ofördröjligen underrättas.	*skola utses för fullmäktige. Antalet suppleanter bestämmes av fullmäktige till en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti erhåller i varje valkrets. Uppkommer därvid brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal.* Om beslutet skall länsstyrelsen ofördröjligen underrättas.

Beslut enligt första stycket fattas av Konungen, när kyrkofullmäktige första gången skola utses.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Beslut enligt 8 § 4 mom. och 32 a § om antalet suppleanter skall dock före den 1 januari 1974 tillämpas endast med avseende på suppleanter som väljes vid val av fullmäktige den 21 oktober 1973 eller vid nytt val med anledning av sådant val[1].

[1] Andra meningen finns inte med i propositionens förslag.

Bilaga 3

Utskottets förslag till Lag om ändring i vallagen (1972:000) på grundval av propositionens förslag 3

3 Förslag till Lag om ändring i vallagen (1972:000)

Härigenom förordnas att punkt 2 av övergångsbestämmelserna till vallagen (1972:000) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Övergångsbestämmelser	
2. Genom denna lag upphäves lagen (1920:796) om val till riksdagen och kommunala vallagen (1930:253). *Kommunala vallagen gäller dock fortfarande i fråga om val av kyrkofullmäktige.* Lagen om val till riksdagen och kommunala vallagen äger *vidare* tillämpning i fråga om utseende av efterträdare till ledamot av riksdagen respektive landsting eller kommunfullmäktige som avgår under den valperiod som löper vid den nya lagens ikraftträdande.	2. Genom denna lag upphäves lagen (1920:796) om val till riksdagen och kommunala vallagen (1930:253). Lagen om val till riksdagen och kommunala vallagen äger *dock* tillämpning i fråga om utseende av efterträdare till ledamot av riksdagen respektive landsting eller kommunfullmäktige som avgår under den valperiod som löper vid den nya lagens ikraftträdande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973.